

Af *Haunstrup Clemmensen* til socialministeren:

„Hvornår venter ministeren at kunne få gennemført det udkast af 1959 til en vedføjeelse til den dansk-tyske overenskomst om social tryghed, der skulle sikre en række ældre sønderjyder udbetaling af en pension, som de i kraft af egne indbetalinger er fuldt berettiget til?“

Haunstrup Clemmensen: En række nu ældre danske sønderjyder, der inden genforeningen var medlemmer af tyske pensionsordninger, fortsatte i en lang årrække efter genforeningen med at indbetale præmier til disse ordninger. Da de pågældende skulle have deres pensioner udbetalt, viste det sig imidlertid, at man fra tysk side nægtede at udbetale over for en del af disse personer under henvisning til, at den dansk-tyske socialoverenskomst var formuleret på en så snæver måde, at der ikke var taget højde for de pågældendes rettigheder, skønt man aldrig havde nægtet at modtage de pågældendes præmier. Der var fra alle sagkyndige sider enighed om, at det var en ganske urimelig forskelsbehandling, og allerede i 1959 blev der — efter hvad der er oplyst over for mig — mellem det danske og tyske socialministerium opnået enighed om, at man skulle skabe en tillægsoverenskomst, der gav hjemmel til at udbetale også til disse mennesker. Endnu 6 år efter er denne overenskomst ikke trådt i kraft, og jeg vil derfor spørge socialministeren, om ikke han mener, at det er en ganske urimelig lang tid, der er gået. Hvornår venter ministeren at disse forhold bliver bragt i orden?

Socialministeren (*Bundvad*): Jeg er klar over, at der for personer i den gruppe, som hr. Haunstrup Clemmensen omtalte, ligger et problem. De får ikke fuldt ud, hvad de har krav på. De omtalte forsikrede eller deres enker er alle berettigede til efter de almindelige danske regler at oppebære danske pensioner. Desuden er de berettigede til at få en tysk pension efter de almindelige regler i den dansk-tyske socialforsikringsoverenskomst — d. v. s. at de fra overenskomstens ikrafttræden 1. november 1954 kan få udbetalt den tyske rente, de har sikret sig, dog således at den danske folkepension

bliver trukket fra; det er den almindelige regel, at man ikke kan få fuld folkepension fra to lande.

Men der er en gruppe sønderjyder, som man, dengang man lavede overenskomsten, ønskede at give en særlig stilling. En aftale mellem Danmark og Tyskland af 1928 havde givet de sønderjyder, der før genforeningen havde været forsikret i de tyske funktionærforsikringer, en adgang til frivilligt at fortsætte denne forsikring, og 1928-aftalen indeholdt ingen bestemmelser om, at den danske pension skulle trækkes fra i den tyske.

Da man udarbejdede den dansk-tyske socialforsikringsoverenskomst, ønskede man at lade denne gruppe bevare sine rettigheder, og det bestemtes derfor i en tillægsoverenskomst, at de sønderjyder, der havde opnået dansk indfødsret ved genforeningen, skulle beholde retten til at få renten fuldt ud fra begge lande, og at de skulle få den tyske rente helt tilbage fra forsikringsbegivenhedernes indtræden samt kunne få efterbetalt bidrag for år, i hvilke betalingsforholdet havde været afbrudt. Det er denne rettighed, de pågældende gerne vil have, og som vi gerne vil skaffe dem, men som vi ikke har haft mulighed for at skaffe dem.

Dengang overenskomsten blev indgået, var der intet, der viste, at der var nogen, der havde fået dansk statsborgerret på andet grundlag end ved selve genforeningen. Det kom først frem, da de tyske forsikringsmyndigheder efter 1954 begyndte at kræve bevis for, hvordan de forsikrede havde fået deres danske indfødsret. Det havde man aldrig tidligere krævet i den lange tid, 1928-aftalen havde været i kraft.

Da vi i socialministeriet blev klar over, at der var en gruppe mennesker — det drejer sig om 40 forsikrede eller deres efterladte — der var kommet i klemme, rettede vi straks henvendelse til de tyske myndigheder. Vi henstillede, om ikke sagen kunne ordnes ved en velvillig fortolkning af tillægsoverenskomsten; men det var ikke gørligt efter tysk ret. Da overenskomsten i øvrigt skulle revideres, var der enighed om, at der i denne skulle indsættes en bestemmelse, der imødekom de pågældende personers krav, og det er også sket i det udkast til ny overenskomst, der er udarbejdet.

Sagen er imidlertid stillet i bero af Tysk-